

De sitter vid bordet, som står mot en vägg, bordet är en skiva av mjölkfärgat svagt gult glas som vilar på en gammal metallställning. På bordet finns allt.

BART *som ätit soppa, ser igenom sin post: tidningar, inbjudningar osv.* Varför får vi så jävla mycket post i det här landet?

ROSA I morgon ska jag till Flems. Jag är med i en liten grupp som försöker åstadkomma en turkisk-flamländsk ordbok. Inte ens det finns! Det är några turkiska konfektionsarbetare och en lärare som har börjat. Det är så svårt, men intressant. Vi har ett litet krypin i ett hus som ägs av arbetslösa varvsarbetare. *Lätt:* Var soppan bra? *Liten paus.* Hur var soppan?

BART Vem läser allt det här? Vem har tid att gå på allt det här?

ROSA *efter en liten paus:* Hur är det?

BART Jo, trött... trött som fan.

ROSA Vill du ha lite mer soppa? *Paus.* Ker?

KER Nej, jag är mätt.

ROSA Du har ju inte ätit något!

BART Jag måste gå till arbetslöshetskassan igen och visa att jag är jag – på min enda lediga dag. Vem fan skulle jag annars vara?

ROSA Ja, det är vårt land.

BART Vad menar du med det?

ROSA Det är vårt lands dubbla ansikte. Folk kan göra och driva omkring nästan hur som helst, utan att någon lägger sig i det, men plötsligt slår myndigheterna till. De slår till när man inte väntar sig det, de slår till när man har vant sig vid att få existera ifred och känna sig bortglömd – bara för att visa att de finns.

BART Det kommer att ta flera timmar, flera tim-

mar av min ynkliga dyrbara ledighet. Jag begär inte mycket. Jag begär bara att slippa sitta tre timmar på arbetslöshetskontoret den enda dag jag är hemma och har så mycket att göra!

ROSA Det är klart. *Efter en ny paus:* Men hur gick det?

BART Gick vad, vilket?

ROSA Genrepet... Hade du inte genrepet idag?

BART *rycker på axlarna.* Det var bara det första.

Paus. Ja, publiken var ganska nöjd. Men jag är alldeles slut. Jag har inte sovit alls i natt. Alex dog i tisdags.

ROSA Vem?

BART Prostatacancer. Han ska begravas i morgon. Jag måste gå dit.

ROSA Vem var det som dog?

BART Och sedan har jag stora genrepet direkt efteråt. Jag kan inte stanna till likkaffet, men det är i och för sig bara skönt. De hatade ju honom.

ROSA Vem är det?

BART Vem är det?

ROSA *som har rest sig och samlar ihop tallrikarna.* Vem är det – som har dött? Vem är det som ska begravas?

BART Alex. Jag fick veta det i förrgår. Jag ville vara med honom. Men det gick ju inte. Man kan inte lämna tolv levande människor för en död människa.

ROSA Vad hemskt.

BART Det kan man ju inte, eller hur?

ROSA Hur gammal var han?

BART Man kan inte låta tolv levande människor stå och vänta för en död.

ROSA Det är förskräckligt.

BART Ja, det är förskräckligt.

ROSA Vad tråkigt.

KER *till Rosa:* Kände du honom?

ROSA Nej, men ändå – det är alltid tråkigt när någon dör, så ung.

KER Hur gammal var han?

ROSA Det låter som om han var ung... Det är alltid tråkigt när nån dör.

KER Tyckte du det var tråkigt när Bresjnev dog?
Skrattar högt och hysteriskt, som i första scenen.

BART Jag har ju legat med honom. Det är första gången som någon man som jag har legat med har dött. Det är kött som man har berört. Jag har inte träffat honom på två år.

ROSA *går ut med tallrikarna.*

BART Men jag har tänkt på honom väldigt ofta, så fort jag har varit ledig och lite harmonisk. Ljusa tankar. Vi skulle ha ätit middag någon gång i somras, när jag var där, men det blev inte av.

ROSA *kommer tillbaka.* Vad hemskt. Det är fruktansvärt.

BART Ja, det är fruktansvärt.

ROSA Har du hört någonting från Job?

BART Då visste jag inte att han var så sjuk. Han ringde mig och jag borde ha förstått att det betydde någonting, men jag blev naturligtvis så glad över att höra hans röst igen, så vi bestämde bara att vi måste träffas snart och äta någonstans, men sedan var jag tvungen att sitta med Guibert i Dijon, och sedan kom alla de där problemen i Antwerpen, och jag tänkte att vi har gott om tid... Men det har vi inte. Människan har ingen tid alls.

ROSA När är begravningen?

BART Och jag tyckte så mycket om honom. Det är ett stort stycke av min Parthenonfris som är borta. Som inte finns längre. Det är en marmor som upplösts av sömn och död.

ROSA När ska han begravas?

BART I morgon, klockan ett.

ROSA Arbetslöshet är en sjukdom som bara kan botas med arbete. *Paus.* I Frankrike finns det nu tre miljoner arbetslösa.

BART Norra Frankrike är dött, slut. Vad har du på dig?

ROSA En klänning... Är den ful?

BART Det är ju klänningen i Dödsdansen, första akten... Den är nästan genomskinlig.

ROSA Jag har den bara hemma. Gör det något?

BART Nej, inte ett dugg.

ROSA Nuförtiden kan man ju ha på sig vad som helst.

BART Inte jag.

ROSA Inte jag heller, men... jag vet inte varför jag har tagit den på mig. Jag känner mig euforisk i den.

KER Jag kan ha vilka kläder som helst, bara det är samma.

ROSA Hur är det – med Job?

BART *suckar.* Jag hörde någonting fruktansvärt. Det var Arie som berättade det. Han har jobbat som assistent åt Kournelis och inte träffat Job på en månad, men när han kom hem fick han veta att hans högra höft håller på att lossna. Jobs högra höft.

ROSA Lossna?

BART Den har spruckit, den lossnar, den hänger, det är någonting med muskelfästena, någon infektion – han kan inte gå längre, men det visste han ju – det var det han fruktade mest, att inte kunna gå längre, bli förlamad och vara tvungen att sitta i rullstol och bli omringkörd av den där fruktansvärda kvinnan, som inte kommer att lämna honom ensam ett ögonblick. Han som var så levande, så snabb, som rök.

ROSA Usch, vad hemskt.

BART Ja, allt är hemskt.

ROSA Jag läste om nån bromsmedicin som de börjat testa i Rumänien. De som har tagit den känner sig lite bättre.

BART Det är väl som i Afrika, i Kenya. Alla åkte dit. Det är bara psykologiskt. De mår lite bättre ett tag, sen mår de sämre igen.

KER Jag skulle inte ha någonting emot att må bättre ett litet tag, även om det bara är psykologiskt.

BART Nej, naturligtvis.

Paus.

KER Jag får blodbrist av AZT.

Paus.

ROSA Gick det bra med genrepet?

BART Nej.

ROSA Inte?

BART Publiken var ganska nöjd, men inte jag, men jag kan inte göra mer. Jag har gjort vad jag har kunnat. Och mer. Det här är sista gången som jag jobbar där. De är vidriga. De kallade upp mig och angrep mig för att jag låter en skådespelare klia sig i rumpan och för att en annan rapar då och då. Det ser de som ett angrepp på deras egen onda småborgerlighet, deras slapphet och slamperi. Det är det naturligtvis. Det är ju det som är avsikten. Jag vill visa att Hedda Gabler till slut skjuter sig för att hon helt enkelt inte orkar leva bland dessa hemska onda småborgerliga fascister. Och för att hon inte vill föda Tessmans avkomma. Det är klart att det är ett angrepp på dem! Nazisterna! De har sagt upp Hans Kazett också. Det vill säga – han får halv lön de sista tre åren han har kvar, om han inte arbetar, om han låter bli att göra något. Fast han är sjuk. Han har fått strupcancer. *Paus.* För att han har svalt så mycket. Han var den ende som gjorde det möjligt för mig att jobba där. Nu stängs dörr efter dörr. Nu är näs-

tan alla dörrar stängda. *Skjuter ifrån sig tallriken.*

ROSA *dukar av, går ut.*

BART *tänder en cigarett.* Efter begravningen måste jag fara direkt till Arnheim och repetera älvorna eftersom det är nypremiär på söndag. *Dricker.* Och efter premiären börjar jag i Antwerpen. Ny teater, ny bostad, nya människor. Och ingen semester i sommar. Då ska jag skriva min nya pjäs. Jag har fått en ganska bra idé.

ROSA *kommer in, stannar, står stilla, ser ut som om hon hade gråtit.*

BART Vad är det? Vad har hänt?

ROSA Jag har glömt ostronen. *Paus.* Jag hade köpt... jag har köpt ostron... men jag glömde dem.

BART Jaså... Hur kunde du göra det?

ROSA Jag vet inte. *Till Ker.* Varför sa du inget, varför påminde du mig inte?

KER Jag tänkte inte på det.

ROSA Jag har köpt ostron, färska, fina ostron från Belgien.

BART Hur kunde du glömma det?

ROSA Jag vet inte. *Sätter sig.* Jag vet inte vad det är med mig.

BART Dem kan vi ju inte äta i morgon. De ska ätas färska. De måste vara absolut färska.

ROSA Jag förstår inte hur jag kunde glömma det... Jag var så glad för att jag hade kommit på att köpa ostron.

BART Släng dem. Det är livsfarligt att äta ostron som inte är absolut färska.

ROSA Förlåt mig.

BART Det gör inget. Jag kan äta ostron i Bryssel om fjorton dagar. I dag hörde jag en teori om att smekningar lösgör ett narkotiskt ämne från hjärnan.

KER Endorfiner.

BART Nej, det var inte endorfiner. Det var något annat ämne, som lösgörs från hjärnan.

KER Om man onanerar frigör det endorfiner.

BART Jag kommer inte ihåg vad det heter.

Paus.

ROSA Jag ska hämta kycklingen. *Går ut, kommer tillbaka.* Wim kommer på premiären.

BART Usch. Alla mina fiender kommer att vara där. Alla. *Paus.* Har det hänt något? Har det hänt något annat?

KER Nej, vad då?

ROSA Jo. Berätta om arbetet.

KER Vilket arbete?

BART Vilket arbete?

ROSA Om krematoriet.

BART Krematoriet?

ROSA De vill att Ker ska rita ett krematorium.

BART Ett till?

ROSA Han har inte ritat något krematorium åt dem förut.

KER Jag får se hur det blir.

BART Ett krematorium till?

Paus.

KER Det är väl bra att det finns gott om dem. *Paus.* Krematorier med demografisk profil.

ROSA Ker vill gå och se Mapplethorpe-utställningen på söndag.

KER Det vill jag inte alls.

BART Jag ska översätta... jag måste översätta den där hemska boken.

Paus.

ROSA Hur smakade den? *Paus.* Kycklingen.

BART Um... Lite kremerad kanske.

Paus.

KER Ny slips?

BART Ja.

ROSA Vacker.

BART Ja, jag tyckte att den var vacker. Jag vill unna mig någonting när jag är i Paris.

KER Yves Saint Laurent.

BART Det är det enda jag har unnat mig i år... Den var dyr.

KER Åttahundra?

BART Sexhundra... Det är dyrt... För mig.

ROSA Det är mammas färger.

BART Mammas färger!

Paus.

ROSA Vill du inte ha lite mer senapssås?

BART Vad hade hon för färger?

ROSA Det var så intressant att träffa Wim. Han berättade om nya teorier om Schubert. Att Schubert var homosexuell.

BART Är det en ny teori... Måste vara ny för Wim.

ROSA Det var någon artikel han hade läst – Schubert and the Peacock. Först var ju Schubert politiskt kontroversiell under sextiotalet. Forellkvintetten, Wienkongressen, Metternich. Och sedan var han bara syfilitisk och asexuell, men om han var homosexuell kastas ju ett helt annat ljus över hans musik.

BART Jaså.

ROSA Då anar man ju vad de sysslade med under Schubertiaderna. *Paus.* Han var på Maurizio Pollini-konserten. B-dursonaten. Han tyckte att han var bra i de långa perspektiven, men märkligt ointressant i detaljerna.

BART Pollini är en skivartist. Man ska inte gå på hans konserter.

ROSA Nej, jag har inte varit på en konsert på årtal. *Paus.* Jag ska göra kaffe.

BART *tänder en cigarett, reser sig.* Jag kan göra det. Ska jag sätta på nyheterna? *Slår på TV:n.* Nyheter från Jugoslavien, om krigsförbrytelser – en man blir kastrerad, får ögonen utstuckna och blir

sedan dödad, för att han inte har velat våldta en ung flicka.

KER Jag undrar vad man själv skulle ha gjort.

BART Blivit våldtagen.

ROSA *går ut i köket.*

BART Kommer du på premiären?

KER Jag vet intel!

BART Vi kan gå tillsammans. Jag har redan lämnat den. Jag kan inte göra mer.

KER I går såg jag en fransk dokumentär om Semipalatinsk. Om förbanden som arbetade med sprängningarna.

BART De har väl förintats allihopa.

KER Det var en man som ville veta varför han håller på att dö – han sa, jag har hållit på att dö i tjugo år, jag är trött på att dö, när ska jag dö riktigt. En morgon vaknade han upp och hela kroppen var täckt av blod, hela kroppen var insvept i en slöja av blod. Det hade trängt ut genom porerna. När han kom till sjukhuset sa de att det var allergi.

BART Ja. Var är de skyldiga? Titta inte på människor som håller på att dö.

KER Jag tittar på dem för att jag förstår dem. Ska jag titta på människor som går i parken, som älskar, skrattar och arbetar? Vad gjorde Alex?

BART Han var översättare på TV, men de sista åren hade han en konsultfirma, tjänade väldigt mycket pengar.

ROSA *kommer in med kaffe.* Jag tog det italienska kaffet.

BART Från Rom?

ROSA Ja, jag tror det.

BART Det är två år gammalt...

ROSA Men det luktar gott... Det luktar Italien... Det finns ingenstans där kaffe smakar så gott som utomhus i Italien... dofterna, ljuset, värmen...

BART Jag går och tränar först och sedan går jag på begravningen. Jag kan inte förstå att han är död... Jag vill inte inse det. Men man måste förneka för att kunna acceptera. *Släcker cigarett.*

ROSA Är det så bittert som du vill ha det? *Menar espresson.*

BART Man skulle göra som Pasolini – leta upp någon fascistisk böj som kunde mörda en.

KER Om man vill bli mördad blir man det aldrig. Mördarna känner det på sig och tycker att det är alldeles för lätt. De känner det på lukten, de andas in det.

ROSA Jag kommer inte ihåg vad jag tänkte att jag skulle lägga på minnet, jag kommer inte ihåg vad jag tänkte som jag tyckte skulle vara värt att minnas. Men jag minns något som jag inte kommer ihåg.

BART Chéreau blir ju bara nerlagen på Gare du Nord.

KER Är det där nordafrikanerna håller till?

BART Nej, det är i norra Paris.

ROSA Nej, det är borta.

BART *efter en liten paus:* Det var så förfärligt, för bara några veckor innan han dog gick Alex på ett frälsningsmöte, där det var tusentals frälsta personer som ropade och sjöng, och han hade rest sig upp och skrikit: Jag är botad, jag är botad!

ROSA Nej.

BART Jo. Och månaden innan sålde han sin fina lägenhet och köpte ett väldigt stort hus och gick omkring och skaffade sig nya möbler, men när han provade att ligga i en säng som han tänkte köpa kunde han inte komma upp igen, så svag var han... Och hans älskare från Sumatra hade sin brasilianska älskare hos sig natten innan han dog. Och han kunde inte göra något.

ROSA Jag läste att testikelcancer ändå är ganska ovanligt.

BART Bara mina älskare får det.

ROSA Det är mest sotare och män som arbetar på raffinaderierna som är exponerade. Man kanske upptäcker tre eller fyra om året.

KER Inte fler?

BART Alex trodde att det var jeansen.

KER Jeansen?

ROSA Att de är så trånga?

BART Nej, indigon, den är ganska stark, den fräter genom huden.

ROSA Usch, vad hemskt... men jag har ju aldrig haft jeans.

KER Eller testiklar.

ROSA Nej, inte ens det. *Paus.* Ska jag göra mer kaffe?

KER Använder du espressobryggaren av aluminium?

ROSA Ja. Vi har ingen annan.

KER Fast du vet hur farligt det är. Man kan ju få Alzheimer av det?

ROSA Det kanske är det jag har fått.

KER Släng den.

BART Jag kan köpa en ny i Bryssel. *Paus.* Hur är det i bokhandeln?

ROSA Jag vet inte.

BART Har du slutat där också?

ROSA Nej, det har jag inte. *Börjar gråta.*

BART Men vad är det?

KER Snälla du.

ROSA Jag arbetar bara tre dagar i veckan, halvtid, i informationen. Läromedelsavdelningen.

BART Jag vet det.

ROSA Det har varit en hemsk höst, och de är så ovänliga... både kunderna och arbetsgivaren. I går frågade jag om jag fick byta in några böcker som jag har fått, och då sa de nej.

BART Varför det?

ROSA Ja, för de var inte säkra på om någon skulle vilja köpa dem. De är så snåla och otrevliga...

BART Jaha.

ROSA I går kom det in en kund som ville köpa en depressiv engelsk grammatik. Han menade deskriptiv.

KER Väldigt roligt.

ROSA Och i dag var det någon som sa: Jag letar efter en bok som är blå och platt.

KER Det är nästan lika roligt som den där... Prepare yourself for...

ROSA The Teufel.

KER Istället för Prepare yourself for the...

ROSA Toefel, toefeltestet.

KER Eller... vad var det? Touch yourself method, istället för Teach yourself method. *Båda skrattar uppriktigt.*

BART Väldigt roligt.

ROSA Wim skulle skicka mig artikeln om Schubert, om han hittade den.

KER Inte annars?

BART Men de döda kan jag bara lämna åt de döda. Han vill att man ska dansa efter begravningen. Inga tal. Dansorkester. Men hans pappa som är präst kommer väl att tränga sig fram och försöka säga något. Det är den fjärde begravningen som jag går på i höst. Jag kommer inte att ha någon telefon i den nya lägenheten. Hyran är trettio tusen belgiska francs, men de har inte råd att installera en telefon. Förresten tar det tre månader att få en. Men jag ska bort från den här skiten. Jag vill inte längre. Jag vill sluta. Jag orkar inte längre.

ROSA Jag vet inte hur länge jag får jobba kvar. De vill att man ska vara glad.

BART Jag har gjort vad jag har kunnat, men jag har inte lagt ner min själ i det. Det gjorde jag i Judinnan från Toledo, och henne pissade de ner. Det räcker... Men jag trivs i Bryssel. Jag kan gå till den franska bokhandeln, och jag kan dricka kaffe i den gamla gallerian varje morgon och jag behöver inte prata med någon.

KER De har höjt medlemskostnaden på gymmet till tre-fyra tusen per säsong.

BART Jag vill inte gå till det nya. Det är för mycket ljus. Jag tycker om det gamla, nerslitet och lite smutsigt, gamla människor som har gått där i årtal. Man hälsar bara på varandra. Jag trivs med det. Det är ett av mina hem.

Paus.

KER Jag vill inte heller ha någon rabbin på min begravning.

BART Nej.

ROSA Naturligtvis inte.

BART Naturligtvis inte.

KER Jag vill bara ha ett litet stillsamt avsked.

BART Ja, det ska vara stillsamt.

KER Jag vill inte att någon främling ska tafsa på mig.

BART Nästa vecka kan jag inte ringa så mycket. Jag måste använda telefonkort.

ROSA Tycker du om Tina Modotti?

BART *efter en kort paus:* Så där. Hon är väl inget märkvärdig. Hon hade en intressant levnadshistoria, men annars... nej.

KER Jag ska inte dö nästa vecka.

ROSA Nej, det ska du inte.

BART Jo, det hände en sak på föreställningen i Gent. Pyramus glömde att döda sig själv. Ja, han har fjorton rader där han talar om det. Det enda månen kunde göra var att trampa lite på honom. *Skrattar.*

ROSA Vi har det ganska fint, lugnt. Jag arbetar i bokhandeln på förmiddagarna. Sedan handlar jag, och går hem. Sedan äter vi, och ser på TV-nyheterna, och sedan går vi och lägger oss. Jag måste försöka komma igång med min avhandling.

KER Jag har börjat lyssna på Sjostakovitj igen.

ROSA Det är den bästa lexikonbokhandeln i stan.

BART Visste du att Sjostakovitj har gjort musik av Keith Jarrett.

KER Nej... Jag vet att Keith Jarrett har spelat in Sjostakovitj.

BART Jo, han gick förbi ett skyltfönster och såg några noter i fönstret som var Jarretts – och sedan instrumenterade han några improvisationer.

KER Det skulle jag vilja höra.

BART Jag ska försöka skaffa den. Ska du gå och lyssna på honom?

KER Nej, det var förra veckan. *Liten paus.* Var det inte det? Nej, det kanske är den här.

ROSA Jag tror att det var förra gången.

KER Ja, är det den här ska jag inte gå.

ROSA Mer kaffe? *Liten paus.* Jag har köpt tulpaner.

KER Jag tycker att Jarrett är lite kitschig.

ROSA De är underbara.

BART Ja.

KER Chick Corea är bättre, inte så pretentiöst poetiskt svärmodig.

ROSA Mer kaffe?

KER Sehnsucht har haft sin tid. Sehnsucht har haft sina dar.

BART Nej – tulpanerna är underbara.

KER Kaffet är kallt.

BART Det ser ut som om någon spytt på dem.

ROSA Vem?

BART Tulpanerna.

ROSA Ja, det är den sorten. *Ler.* När åker du?
BART Har du redan tröttnat på mig?
ROSA Nej, nej, inte alls. Jag vill aldrig att du ska åka. Du vet hur ledsen jag blir. Det är de värsta stunderna i mitt liv.
BART Jag måste ju. Jag måste ju försörja mig.
ROSA Det är de värsta stunderna i mitt liv. Jag skulle önska att vi aldrig behövde lämna varandra. Jag skulle önska att vi alltid kunde vara tillsammans, alla tre. Att det fanns någon som betalade hyran åt oss och såg till att vi hade kläder... Mat kunde jag köpa och tillaga. Det tycker jag är roligt.
KER Fanns det någon tysk författare under femtio- och sextiotalet som hette Uwe Jürgens?
BART Nej, nej, det tror jag inte.
ROSA Det har jag aldrig hört talas om... men jag har inte läst så mycket ny tysk litteratur.
KER Är det säkert?
ROSA Ingeborg Bachmann, Gottfried Benn... Broch.
BART Uwe... Uwe Jonson, tror jag, men inte Udo Jürgens.
KER Uwe Jürgens. Inte Udo. Uwe.
ROSA Det låter som en skådespelare!
KER Gör det?
BART Du tänker på Horst Buchholz... Han var så vacker.
ROSA Ja, just det – Horst Buchholz... Mörkhårig, känslig, så väldigt fragil ut...
BART Ja, det kanske han gjorde.
ROSA Nej, jag tänkte på Gérard Philipe.
KER Är han död?
ROSA Gérard Philipe är död.
KER Horst Buchholz – lever han?
BART Det vet jag inte. Han är i alla fall inte lika ung och fragil. *Paus.* Uwe Jonson – jag tror att

jag läste honom, han var lite påverkad av Michel Butor och Sarraute. Jag tror han skrev en roman som heter *Ur en fauns eftermiddag*.
ROSA Sarraute tycker jag om, mycket mer än Duras.
BART Ja, naturligtvis. Hon gick i analys hos Lacan.
ROSA Jag tycker om Duras som person, jag tycker om hennes platser, men inte hennes böcker.
BART Hennes pjäser är förfärliga, preciösa... trista sagor, gudsnådeliga.
ROSA Det är alltid fel människor som läser henne.
BART Och fel människor som sätter upp henne. Men hon är alkoholist. Alla alkoholisterna har varit människor.
ROSA Har du mycket tvätt?
BART Som vanligt. Jag går med den i morgon. Ni har det så bra, ni två, när ni är ensamma. Jag kommer ju bara och river upp. Jag är så rastlös och hinner inte komma hem förrän jag måste åka igen. Men jag måste ju också ha ett hem.
ROSA Vi pratar bara om dig hela tiden, när du är borta.
KER Det gör vi inte alls.
ROSA Kanske inte hela tiden.
BART Det är roligare att prata om någon än med.
KER Jag tror att jag ska gå ner på kaféet en stund i kväll. Jag måste få komma ut. Jag måste få se människor, röra vid människor, höra sorl, prata med vem som helst om vad som helst... Om Standard Liege, om doping.
BART Varenda gång man kommer dit finns det någon som inte är där längre.
ROSA Jag är så glad att jag inte har levt oförsiktigt tidigare.
BART I Antwerpen gör de gaskammarhälsningen när Anderlecht spelar – *han väser som en gaslåga* – för det finns så många judar med i det laget.

ROSA Vet ni vad som hände i måndags? Det är förfärligt. Thompson kom in i bokhandeln och frågade efter läroböcker i grekiska. Jag pekade på hyllan där de står, men han stod kvar, så jag frågade honom om han ville ha kassetter också. Då knäppte han upp knapparna i sin gylf och la sitt kön på disken och frågade om jag inte saknade den här. Jag visste inte vad jag skulle göra. Jag la Encyclopædia Britannica Appendix på den.

BART Herregud.

KER Det har du inte berättat.

ROSA Jag har förträngt det. Men inte tillräckligt. De kastade ut honom. *Paus.* Kan vi inte gå och äta på Paris Brest i morgon kväll?

BART Ja... Kanske.

ROSA Bara vi tre.

BART Ja, kanske.

ROSA Jag ska inte dricka något.

BART Då måste vi beställa bord. Man får nästan aldrig något bord. Jag hatar att stå och vänta. Hela mitt liv har jag väntat.

ROSA Klockan åtta. Vi kan promenera dit, så får vi en liten promenad.

KER Javisst... varför inte?

ROSA Så får jag anledning att klä mig fin och glömma mitt liv. Hur jag lider...

KER Du är alltid fin. Om det är något du är så är det fin.

ROSA Tack. *Får tårar i ögonen.* När någon säger något vackert till mig grips jag alltid av medlidande med mig själv.

KER Du har så fantastiska kläder. Hela ditt arv har gått till kläder.

ROSA De är klassiska, tidlösa... Men jag har dem bara hemma. Jag är för osäker för att ha dem på mig utomhus.

KER Jag byter kläder som andra byter barndom.

Paus.

BART *nyser.*

ROSA God bless you.

KER Du är väl inte förkyld?

BART Nej, det var någonting i luften.

ROSA Den är så torr.

Paus.

BART Jag är glad att jag hann se Bondys uppsättning av Borkman när jag var i Paris – renskalad, naken, oundviklig... Den framstod som ett skett. *Liten paus.* Jag ska se om jag kan finna Sjos-takovitjs Keith Jarrett-improvisationer i Paris, på Fnac. Där måste den finnas. Jag åker dit efter premiären, bara över helgen. Innan jag börjar i Bryssel. Det är min enda avkoppling, att sitta på tåget till Paris. Då hinner jag läsa och tänka. Jag slipper prata med någon. Jag är så trött på att prata. Jag skulle vilja sitta framför en bur på Zoo och se på pantrarna genom stängslet. Och hoppas att de ser på mig. Att de inte ser på mig. Vi ska bara finnas där, sida vid sida, oändligt långt ifrån varandra. Jag kan ändå inte vara mer främmande för dem än vad jag är för människorna som jag umgås med... Gud i himlen – jag skulle vilja att mitt hem var som en panterbur, jag skulle vilja leva bakom ett stängsel – bara inte människor kom och såg mig.

ROSA Stråkkvartetterna har kommit ut i en samlad edition.

KER Nej, det spelar ingen roll.

ROSA I går såg jag nyheter från Bosnien. De tvingade en ung pojke att dricka motorolja.

BART Varför inte? Det är klart att du ska ha den! Det är inget besvär! Det gör jag så gärna. Jag tycker om att gå omkring och leta på Fnac. Jag tänker gå till Louvren också. Se på det gamla cykladiska huvudet. Det gör jag alltid när jag är i

Paris. Om jag hade tid skulle jag åka till Aten, men jag blöder alltid näsblod där. Luften är så dålig. Jag blödde näsblod varenda natt när jag var där, låg i det där billiga rummet och kunde inte få blodet att sluta rinna. Men på dagarna var det bra... Det finns ingen konst som har överträffat cykladerna. Giacometti har skrivit nånting om det, om huvudet.

KER Vi såg det tillsammans. Vi gick dit tillsammans.

BART Jag vet.

KER Vi hade inga pengar så vi kunde inte betala entrébiljetten. Vi lyckades ta oss in på något sätt ändå.

BART När man är ung lyckas man alltid ta sig in på något sätt.

KER Vi rymde hemifrån.

BART Jämt.

KER Vi liftade till Paris.

BART Det tog bara några timmar. Människor var hyggligare då.

ROSA Nej, i Frankrike kan man fortfarande lifta.

KER Men vi kom hem igen.

BART Jag ville att du skulle gå i skolan.

ROSA Hur gammal var jag då?

BART Nio, tio år.

ROSA Han ringde till polisen. Den kom hit, den var i vårt vardagsrum. Mamma fick inte visa att hon var ledsen. Hon satt i sovrummet och teg. Hon var rädd för uniformer sen kriget.

BART Marmorn lyser. Man vill äta den.

KER Jag fick inte gå ut på en månad, när jag kom hem. Jag var fjorton år. Jag stal en skinnjacka på en bistro. Det var några som jagade oss, men vi kom undan.

ROSA Han kallade mig för hora.

BART Första gången farmor såg mig var jag tretton

år – då visste hon att hon skulle dö – hon brukade skicka brev till oss till grannen i huset intill så mamma fick gå och hämta dem och läsa för oss i smyg, vid jul och påsk och så – och hon och farfar kom i en bil som en släkting hade, det var ju ganska ovanligt att folk på landet hade bil då i mitten på femtiotalet, och det var en oerhört fin bil, jag tror till och med att den var amerikansk, och de kom dit, farmor och farfar, och vi kallades in, vi tre, till mamma och pappa och i två timmar satt vi allesammans utan att ett ord yttrades, vi satt tysta i två timmar och drack och sa ingenting, och sedan sa farmor, nu ska vi åka hem, och så åkte de... och nästa vecka lades hon in på sjukhuset och några dar senare var jag tvungen att underteckna ett brev från sjukhuset där de förbjöd farfar att besöka henne, för han kom upp varje vecka och ville ha sex med henne – då var hon sjuttiotre år gammal, och hon var totalt böjd, hon gick i nittio graders vinkel, så här, hon kunde inte räta på ryggen, men han gick upp på avdelningen och våldtog henne varenda eftermiddag, hon låg på en sal med fem andra kvinnor, jag vet inte hur han gjorde, han måste ha vänt på henne på något sätt och trängde in i henne bakifrån, men pappa ville inte underteckna brevet, så jag fick göra det, han hatade henne, han tyckte väl att det var rätt åt henne... och sen dog hon. Men nu har det gått två år sedan han dog, och jag blir bara tröttare och tröttare och mer och mer deprimerad, jag kan knappt gå längre, så det måste ha med hans död att göra. Jag träffade någon som hade sett mig på TV förra veckan och han var upprörd över hur förtvivlad jag verkade, ingen hade nånsin sett mig så deprimerad förut, de tror att jag ska begå självmord. Men vad tjänar det till? Jag är ju re-

dan på sätt och vis död. Hur ska man kunna leva i den här världen om man inte är död. Nu tänker de ta ägg från aborterade foster och sätta in i ofertila kvinnor – mamman som föder är inte själv född. Hur ska man kunna göra teater för de barn som har en mamma som fött dem som själv inte är född?

KER Hur var Baselitz-utställningen?

BART Vilken? Jag vet inte. Det var verk från 1990–93. Inget nytt.

KER Jag tycker bäst om skulpturerna.

BART Ja.

KER Han har en ateljé i Italien.

ROSA O, vad härligt.

KER Vi sov under Pont Neuf en natt. Minns du det?

BART Naturligtvis. Jag låg och höll om dig så att du inte skulle ramla ner.

ROSA Han kallade mig för hora, för att jag var rödhårig.

KER Vi var på Rodinmuseet.

ROSA Jag älskar Rodinmuseet. Men det var så länge sedan jag var där.

BART Är det inte nyheter? *Reser sig, går och knäpper på TV:n, trycker fram det tyska nyhetsprogrammet, sätter upp ljudet ganska högt – reportage från Jugoslavien.*

ROSA *ser inte på bilderna.* Fruktansvärt.

BART Hur ska de orka med en vinter till?

ROSA Jag var rödhårig mellan benen.

KER Jag undrar vad man känner om man står och håller upp ett avhugget huvud inför kameran.

ROSA Jag orkar inte se det.

BART Det kanske bara är propaganda.

KER Det är ändå ett avhugget huvud. Det har inte blivit avhugget i en bilolycka.

BART Förmodligen inte.

ROSA Operan om Den helige Franciscus av Assisi går i repris i kväll. Lite senare. Med alla fåglarna i små TV-monitörer.

BART Den är underbar. Han är fantastisk.

ROSA Koltrastar... Vad heter han?

BART Vem?

ROSA Sångaren.

BART Vilken sångare?

ROSA Han har ett sånt allvar. Rent. Manligt. Och jag tycker om fåglarna –

BART Det är bara en fågel. En koltrast.

ROSA I alla monitorerna.

BART Alla.

ROSA Det är en underbar idé.

KER Kan jag ha min sidenkavaj, den grå – Versace?

BART Om du går ut? Naturligtvis. Du måste bara vara rädd om den.

KER Jag menar i graven... Den är inte för livet, den är för döden. *Skrattar högt och väldigt länge.*

ROSA Vi måste få skämta om det.

KER Jag kommer att skämta när jag är död.

ROSA Ja, den man älskar är lika död som den man inte älskar som är död. Den man älskar är lika död som den man hatar. Det är ingen skillnad. Jag såg en dokumentär från Zaire igår – det var en belgisk möbelhandlare som börjat tillverka kistor istället för stolar. Han var så arg för att snickarna använde så många spikar.

BART Jag ska ringa och beställa bord, om vi ska gå. *Går till telefonen, sätter sig, slår i en telefonkatalog.*

KER Jag har en tändsticksask nånstans, bland skivorna.

ROSA *går till skåpet med CD-skivor, letar, hittar den.* Ja, här står det. Paris Brest. *Läser upp numret.*

BART En gång till.

ROSA *läser upp numret igen.*

BART *slår det, får vänta.* Typiskt. De hör väl inte ens signalen. *Väntar.* God afton. Jag vill beställa ett bord i morgon. Klockan åtta – tre personer. Därnere. *Paus.* Nio och femton. *Vänder sig om.* Nio och femton? Det är lite sent. Jag måste lägga mig tidigt. Jag ska resa på söndag. *I telefonen:* Hallå. Finns det inget tidigare? Det finns ett bord däruppe... Men det är vackrare därnere. Jag vill titta ut genom fönstren. Jag tycker om att sitta därnere. Ett ögonblick... Jag har ingen glädje av maten om jag ska behöva vara rädd för att ramla ner när som helst.

KER Det är så mycket folk så det spelar väl ingen roll.

BART Är det för matens skull kan vi lika gärna gå runt hörnet. *Paus.* Ja, ska vi säga nio och femton då. Ja, vi tar det. Skimra, Bart Skimra, klockan nio och femton. Tack. *Lägger på luren.* Antisemit. Eller antiantisemit. I Antwerpen smeker de mig över hjässan och tror att jag är Belgiens äldsta skinhead. Det är sant. De skulle slå ihjäl mig om de visste att jag var jude... På det där kaféet som jag går ibland smeker nazisterna mig på hjässan och tror att jag är en av dem.

KER Varför har jag fått aids, och eller men inte du?

BART För att du har haft könsumgänge och eller men det har inte jag. Du har knullat och eller blivit knullad men det har inte jag. Jag har inte haft sex på tio år. Jag har knullat två gånger i mitt liv, och jag hatade det, jag hatade varje sekund av det – jag hatar det fortfarande, jag skäms, jag känner skam, det är löftet om helvetet.

KER Vad sa du?

BART Att knulla är ett löfte om helvetet.

ROSA Stendhal sa att skönheten är ett löfte om lyckan.

KER Ja, en dag kommer jag inte att vara vacker längre, bara lycklig.

BART Jag känner fortfarande skam...

ROSA Det ligger tre svarta oliver i askan.

BART Det finns ingen bot mot skammen... Varför bota någon som inte är sjuk.

ROSA Den där funklampan är fin.

BART Men det är en tygledning. Den är livsfarlig. Den kan börja brinna vilken dag som helst.

ROSA Natt, menar du. Jag har den bara tänd när det är mörkt. Den är bara tänd när det är mörkt.

BART Skådespelaren som gjorde Kurt i min Dödsdans har fått erbjudande om att spela Lopachin i Körbärsträdgården. Det är en underbar roll. Jag skulle vilja göra den.

KER Jag vet inte vad jag ska göra.

BART Det finns ingenting som du kan göra.

ROSA Det finns ett medel mot vårtor som man tror kan inte bota men hejda aids.

KER Yamamoto har rea nästa vecka. Att köpa något på rea är den enda möjligheten man har om man vill köpa en Yamamotokavaj.

BART Min agent i Paris anser att Yamamoto är den bästa.

ROSA Ska vi lyssna på lite Messiaen? Messiaen är så rar.

KER En Comme des Garçons-kostym går på åtta, nio tusen.

BART I nästa uppsättning ska jag använda eld.

ROSA På scenen?

BART På skådespelarna. Verklig eld.

ROSA Levande eld.

BART Ja, levande – det ska bara brinna.

ROSA Hur då?

BART Vackert. Underbart. Farligt. Förfärande.

Rent. Starkt. Inte bara ljudet av eld, utan verklig genomskinlig skärseld. Som man kan gå genom. Man märker inte att man har brunnit upp förrän man har kommit genom den och är på andra sidan – var nu den är. *Dricker ur espressokoppen.* Nej, ingen eld. Jag har sett eld i nästan varenda föreställning som jag har varit på det här året. Till och med i Avignon, den här hemska uppsättningen av Don Juan av Comédie-Français. Där började bäcken brinna på slutet. Jag hatade den.

KER Nu är jag hungrig.

BART Fast det var en elev som var ganska bra.

ROSA Är du hungrig nu?

BART Ganska enkel, rörande... söt.

KER Ja.

ROSA Du åt ju inget... Vad vill du ha?

KER Jag vill ha en stor keramikskål med moules marinières och två vita smala bröd som jag kan doppa i spadet, och ett mycket stort tunt glas med lime och mineralvatten... så kallt som möjligt, iskallt, isande... Jag är så törstig. Hela jag är törst.

BART Att sätta upp en ny pjäs efter det här är som att komma från helvetet tillbaka till jorden.

ROSA Vad törstar du efter?

KER Nåd? Das ganze mich. Das ganze ich.

BART Det är helt enkelt rysligt. Thomas Bernhard hade sju åtta hus som han hade köpt på olika ställen i Österrike. Några låg i Alperna. Han brukade åka till dem. De var nästan tomma allesamman. Han hade en sjukdom som förvärrades om han drack någon vätska – om han drack mer än vad man behöver för att överleva, för att inte kroppen ska torka ut. Han blev törstigare och törstigare, hans törst var som en hallucination. Efter hans död hittade de alla de här husen. De

upptäckte att de var fyllda med flaskor med alla sorters vätskor – vin, sprit, öl, saft, mineralvatten, likörer, tusentals flaskor – han brukade sitta på en stol och titta på dem... han visste att om han drack sig otörstig skulle han dö.

ROSA Ditt bonsaiträd har dött.